

Leuven natuurlijk

Winterkatern van Natuurpunt Leuven

Geld voor de geelgors

Op de akkers van de Koeheide is plaats voor akkervogels zoals kievit, leeuwerik en geelgors. De voornaamste reden van de achteruitgang van de akkervogels in Vlaanderen zijn de veranderingen en de intensivering van de akkerbouw waardoor er steeds minder voedsel op de velden aanwezig is. Vooral in de winterperiode zijn deze vogels afhankelijk van zaden van grassen, onkruiden en liefst van al overblijvend graan.

Daarom heeft de Koeheideploeg enkele jaren geleden werk gemaakt van een gorzenakker op de Grote Heiberg. Die akker van ongeveer 30 aren wordt niet behandeld met pesticiden en ingezaaid met tarwe of gerst waarvan de opbrengst tot na de winter blijft staan. De afgelopen winters resulteerde dat in grote groepen geelgorzen van soms meer dan 70 stuks.

De geelgors is één van die soorten van het agrarisch cultuurlandschap die sterk achteruitgaan in Vlaanderen en is daarom ook opgenomen op de Rode Lijst. De geelgors is praktisch verdwenen uit het grootste gedeelte

lees verder p. 2

Beste Lid van Natuurpunt,

De dagen zijn weer kort, de nachten lang en dan maak ik zoals gewoonlijk de balans van het afgelopen jaar. Zo weten jullie waar wij ons in onze vrije tijd mee bezig houden en wat er allemaal achter de schermen gebeurt om natuur in Leuven te behouden.

2007 was voor Natuurpunt Leuven weer een druk jaar vol wandelingen, natuuractiviteiten, beheerswerken en natuurontdekkingen in de Koeheide, Wijmaalbroek en Lovenaerenbroek en beleidsnieuws. De 2 grootste publieksactiviteiten waren de Dag van de natuur in het Provinciaal Domein te Kessel-Lo en de Koeheidehappening in september.

Voor de Dijle is er alvast zeer goed nieuws. Het bekenbeheersplan werd goedgekeurd en zal leiden tot een ware gedaanteverandering voor de rivier buiten de stad. Er komen brede natuurlijke oeverzones langs de hele Dijle buiten de bebouwde zones. Hier krijgt de rivier terug ruimte om vrij te meanderen. De voordelen voor natuur zijn enorm: de waterkwaliteit zal sterk verbeteren. Natuurlijke oevers bieden veel meer schuilplaatsen voor dieren en je krijgt een natuurlijke afwisseling van slibstrandjes, steile oeverwanden voor ijsvogels, snel stromende geulen voor stroomminnende vissen en ondiepe zandbanken waar vissen kunnen paaien. Ook voor de mens zijn er zeer grote voordelen: omdat de rivierloop veel meer kronkelt, kan de rivier

veel meer water bergen zodat het overstromingsgevaar vermindert. Bovendien moet de waterbeheerder de rivier niet meer ruimen waardoor de dure onderhoudskosten wegvallen.

Op kleinere schaal, in het Leuvense centrum, krijgt de Dijle ook de nodige belangstelling. De werken aan de voormalige Stella-gebouwen langs de Diestse vest schieten goed op en er ontstaat een echte open corridor tussen de Dijle en de Vaartkom. Ook langs het Valkenpleintje wordt stadsvernieuwing gecombineerd met het herstel van de rivier. Natuurpunt Leuven had en heeft een belangrijke rol als inspirator bij al deze ontwikkelingen en wil verder gaan op de weg van meer natuur in de stad.

Nu richten we onze aandacht op andere belangrijke natuurwaarden in en rond Leuven. In augustus overhandigden we het Charter voor Biodiversiteit aan de Schepen voor Leefmilieu, Mohammed Ridouani. De volgende stap is dat de stad dit Charter ondertekent en op haar niveau bijdraagt aan het behoud van de meest bedreigde soorten en natuurgebiedjes. Natuurpunt Leuven wil dat de stad meehelpt aan de fameuze Countdown 2010-doelstelling. We willen dus dat de achteruitgang van planten en dieren over 3 jaar in Leuven stopt en dit ook buiten de bekende reservaten.

vervolg van p. 1

van Vlaanderen of herleid tot een relict populatie. Het behoud van kleinschaligheid in het agrarisch gebied en waar mogelijk het herstel van heggen en houtwallen kan de soort kansen bieden. Vooral heggen en houtwallen met een dichte laag struiken, een goed ontwikkelde kruidlaag onder de struiken en kruidenrijke akkerranden vormen een geliefde broedplaats. Een op natuurwaarden gericht akker-randbeheer met kruidenrijke randstroken sluit daar goed bij aan. Vandaar ook dat we in de buurt van de akker de houtkanten hersteld en versterkt hebben en het zaaigoed van de akkerranden bijgevuld hebben met kruidenzaad van o.a. boerenwormkruid en wilde peen dat we elders op de Koeheide geoogst hebben.

Een relatief eenvoudige ingreep als het in stand houden van een graanakker en omgeving levert meteen al resultaat op. En zoals het vaker gebeurt met natuurbehoudsmaatregelen voor één soort, profiteren ook andere soorten hiervan. Zo is de grote hoeveelheid muizen die zo'n akker kan herbergen een grote aantrekkingskracht voor de pleisterende torenvalk. De akkeronkruiden van deze akker zoals wilde peen lokten dan weer heel wat insecten waaronder een groot aantal koninginnetjes.

Recente aankopen van kleine perceeltjes in het gebied maken het mogelijk om nog enkele graanakker-tjes voor de gorzen aan te leggen op de Koeheide. Deze ingrepen kosten echter wel wat geld: er is de aankoop van de percelen, de aankoop van het zaaigoed en de beplanting...

Daarom kan u de gorzen van de Koeheide steunen door een gift over te maken op het op rekening 523-0452331-95 van Natuurpunt Leuven, met vermelding 'Geld voor de gorzen'.

De mensen die een gift doen voor het gorzenproject worden eind maart 2008 uitgenodigd op een extra Koeheidewandeling met als thema de akkervogels van de Koeheide.

Absolute topper voor onze vrijwilligers was de vijfdaagse uitstap naar La Brenne, een prachtige streek vol vijvers, bossen en landbouwlanscapen die bij ons al 50 jaar verdwenen zijn. We ontdekten er de Europese moeras-schildpad, prachtige orchideeëngraslanden en topvo-gelsoorten als Grauwe klauwier op meidoornhagen, of honderden witwangsternen die sierlijk boven het water cir-kelen. De avonden brachten ons dan weer amateurconcert-jes van boomkikker of virtuoze cellomuziek van Herman.

Onze reservaten blijken echt te renderen voor natuur-behoud. De Koeheide wordt hoe langer hoe beter. Het inzaaien van natuurlijke akkerranden zorgde in de winter voor grote aantallen geelgors. Het gebied krijgt ook hoe langer hoe meer uitstraling. Het orgelpunt voor 2007 was de opening van de hoeve 'BertemNatuur' voor hoevetoe-risme door familie Ronsmans. Deze landbouwer werkt sinds enkele jaren mee met Natuurpunt aan het beheer van de Koeheide en heeft de belangstelling voor dit mooie landschap gebruikt als een extra kans om zijn bedrijf een duurzame toekomst te bieden. Grootste zorgenkind in dit gebied blijven de 4 x 4's en motorcrossers, die het gebied zwaar verstoren. Hiervoor overleggen we veel met de gemeenten Bertem en Leuven, maar is toch een echte oplossing nodig,

In Wijgmaalbroek breidt bosorchis zich meer en meer uit op de beheerde graslanden en de omvorming van populie-renaanplanten naar natuurlijk loofbos gaat steeds verder

door. We beginnen ook na te denken over herstel van poelen en een korte wandelroute bij de kern van Wijg-maal, maar daarvoor wachten we op de verdere erken-ning. Wijgmaalbroek kan uitgroeien tot een 2e Doode bemde, ten noorden van Leuven. Hiervoor moeten we dan wel, net zoals in de Koeheide, een voldoende grote groep geëngageerde buurtbewoners bij het reservaat betrekken. Dit wordt zeker een aandachtspunt voor 2008.

Tenslotte mogen we ook de nestkast-actie voor zwaluwen niet vergeten. Natuurpunt plaatste samen met de stad Leuven meer dan 100 nestkasten bij geïnteresseerde be-woners. Hierbij richten we ons vooral op de gierzwaluwen in het centrum van Leuven en de buurt rond de Centrale Werkplaatsen van Kessel-Lo. Dit jaar waren de nestkasten duidelijk te nieuw voor de vogels. Ik heb zelf dagenlang een cd met gierzwaluwkreten gedraaid om ze te lokken, maar helaas, geen succes. Hier wachten we dus hoopvol op de volgende lente voor de eerste broedgevallen. Zoals je ziet, komt er heel wat kijken bij natuurbescher-ming, zelfs in een stad zoals Leuven en maken vrijwilligers echt een verschil. We nodigen je dan ook graag uit op onze algemene ledendag. Binnenkort ontvangt je hiervoor een uitgebreide uitnodiging. Hier kan je kennis maken met onze werking en de vrijwilligers die al dit fraais realiseren. Als je ook meehelpt voor meer natuur in je buurt, ben je altijd welkom, want helpende handen zijn er altijd tekort. We hopen je alvast te ontmoeten op één van onze activiteiten.

Geelgors. Foto Rudi Petitjean

Algemene ledendag Natuurpunt Leuven

Op zaterdag 26 januari houden we naar jaarlijkse gewoonte onze algemene ledendag voor alle leden van Natuurpunt Leuven.

Programma

- **15u00 tot 17u00, geleide wandelingen: de Molenbeekvallei, abdij van Vlierbeek en de Schoolbergen**

Verkenning van de Molenbeekvallei, de abdij van Vlierbeek en de Schoolbergen: we ontdekken hier het volledige palet van Hagelandse natuur op een boogscheut van de Abdij: getuigenheuvels met ijzerzandsteen, holle wegen, een vallei met graslanden en akkers, een zone voor drinkwater-winning met waardevolle moerasbossen en ruigten. Dit alles ligt in het prachtig kader van de Abdij van Vlierbeek

- **17u00 tot 18u00: algemene vergadering**

Op de algemene vergadering geven we een jaaroverzicht van 2007 en overlopen de planning voor 2008. Vervolgens gaan we over tot de verkiezing van het nieuw bestuur voor 2008, waarbij elk lid mag stemmen over de kandidaten. Als lid van Natuurpunt kan je deelnemen en zeggen wat je van onze werking vindt, wat goed is of beter kan, met welke natuurvragen jij zit. Je kan je ook opgeven als vrijwilliger of bestuurslid van afdeling Leuven. Elke bijkomende hulp is welkom om Natuurpunt Leuven verder te laten werken

- inleiding en jaarprogramma 2007-2008
- begroting 2007-2008
- reservaten
- beleidsacties
- communicatie
- vragenronde
- verkiezing nieuw bestuur

- **18u00 tot 22u00: kaas- en wijnavond met biologische kazen en wijn van de wereldwinkel**

Tijdens de kaas- en wijnavond geven we ook een diavoorstelling over Schotland. Ewoud en Erik, twee Schotland-liefhebbers tonen hun reisver-slag van hun trektocht naar de Ben Nevis en de Hebriden-eilanden. Ruig natuurschoon en veel reistips verzekerd.

De prijs voor de kaas- en wijnavond bedraagt 10 euro, inclusief 2 drank-bonnetjes: gelieve voor 20 januari in te schrijven bij Geert Sterckx. Dit kan per telefoon, 016 22 90 24 of e-mail naar geert.sterckx3@telenet.be

Plaats: Zaal Genadedal - Velderblok 2 bus 1, 3010 Kessel-Lo

Info: Geert Sterckx, 016 22 90 24 of geert.sterckx3@telenet.be

Wegbeschrijving: vanuit gemeenteplein van Kessel-Lo: volg Holsbeekse-steenweg tot aan Liemingenstraat: dit is de straat naar de Kesselberg. 1ste straat links is Velderblok.

januari

Zaterdag 12 januari

9u30-12u00

werkvoormiddag in natuurreservaat de Koeheide
info: Eric Malfait, 0475 27 59 97 of werkdagen@koeheide.be

Zaterdag 12 januari

14u00-17u00

werknamiddag in natuurreservaat Wijgmaalbroek
afspraak: Rotselaarsesteenweg 99, Wijgmaal
info: Mark Lehouck, 016 44 49 36

Zondag 13 januari

10u00

winterwandeling op de Koeheide in Bertem
vertrek: parking van Café D'aa Boan, Oude Baan, Bertem
info: Eddy Macquoy, 016 22 37 09 of eddy@koeheide.be

Zondag 13 januari

14u00

landschapswandeling Oude Dijlemeander Wijgmaal
circa 4 km
vertrek: station Wijgmaal
info: Hadewijch Verhenne, 0478 65 16 75 of
hadewijchverhenne@yahoo.com

Zaterdag 26 januari

Algemene ledendag Natuurpunt Leuven
plaats: Zaal Genadedal, Velderblok 2 bus 1, 3010 Kessel-Lo
programma:

- 15u00
natuurwandeling naar de Molenbeekvallei, abdij van
Vlierbeek en de Schoolbergen
 - 17u00
algemene vergadering
 - 18u00
kaas- en wijnavond
met diavoorstelling over Schotland
- info: Geert Sterckx, 016 22 90 24 of geert.sterckx3@telenet.be

Zondag 27 januari

14u00

Knoppen herkennen in de winter: excursie in Wijg-
maalbroek
vertrek: kerk Wijgmaal
info: Hadewijch Verhenne, 0478 65 16 75 of
hadewijchverhenne@yahoo.com

Colofon

Natuurpunt Leuven, Spaarstraat 49, 3010 Kessel-Lo

Geert Sterckx	016 22 90 24
Mark Lehouck	016 44 49 36
Stefaan Sys	0473 93 43 56
Nick Wouters	0486 67 71 08
Ingrid Beerens	0476 86 99 24
Eddy Macquoy	016 22 37 09

Websites

www.natuurpuntleuven.be
www.natuurpunt.be/wijgmaalbroek
www.koeheide.be

Teksten: Geert Sterckx, Eddy Macquoy
Foto's: Eddy Macquoy, Eric Malfait, Rudi Petitjean
Lay-out: Luc Nagels

Bijlage bij Natuur en Landschap 2007/4
V.u.: Geert Sterckx, Spaarstraat 49, 3010 Kessel-Lo

februari

Zaterdag 9 februari

9u30-12u00

Werkvoormiddag in natuurreservaat de Koeheide
info: Eric Malfait, 0475 27 59 97 of werkdagen@koeheide.be

Zondag 10 februari

10u00

landschapswandeling op de Koeheide in Bertem
vertrek: parking van Café D'aa Boan, Oude Baan, Bertem -
info: Eddy Macquoy, 016 22 37 09 of eddy@koeheide.be

Zaterdag 16 februari

14u00-17u00

werknamiddag in natuurreservaat Wijgmaalbroek
afspraak: Rotselaarsesteenweg 99, Wijgmaal
info: Mark Lehouck, 016 44 49 36

Zondag 17 februari

14u00

boomknoppen herkennen in de winter: natuurexcur-
sie op de Kesselberg
vertrek: parking Koningsstraat
info: Hadewijch Verhenne, 0478 65 16 75 of
hadewijchverhenne@yahoo.com

Zaterdag 23 februari

Natuurpunt Oost-Brabant Algemene vergadering

maart

Zaterdag 8 maart

9u30-12u00

werkvoormiddag in natuurreservaat de Koeheide
info: Eric Malfait, 0475 27 59 97 of werkdagen@koeheide.be

Zaterdag 8 maart

14u00-17u00

werknamiddag in natuurreservaat Wijgmaalbroek
afspraak: Rotselaarsesteenweg 99, Wijgmaal
info: Mark Lehouck, 016 44 49 36

Zondag 9 maart

10u00

wandeling op de Koeheide
vertrek: parking van Café D'aa Boan, Oude Baan, Bertem
info: Eddy Macquoy, 016 22 37 09 of eddy@koeheide.be

Zondag 23 maart

14u30

stadswandeling 'De Dijle, levend door Leuven'
vertrek: voor het Stadhuis van Leuven
info: Geert Sterckx, 016 22 90 24 of geert.sterckx3@telenet.be

Zaterdag 29 maart

Algemene vergadering Natuurpunt Vlaanderen

april

Zondag 6 april

10u00

wandeling Abdij Keizersberg
vertrek: vaartkom, voor de Entrepot
info: Etienne Ruys, 0476 55 03 57 of etienneruys@telenet.be

Zondag 6 april

14u00

voorjaarsbloeiërs in Wijgmaalbroek, 8km-wandeling
afspraak: kerk van Wijgmaal
info: Hadewijch Verhenne, hadewijchverhenne@yahoo.com
gidsen: Hadewijch en Hubert Van Eycken